

## Zeven kerncompetenties voor pedagogische rollen en functies (opvoeders)

### Empathie (luisteren, inleven)

Het vermogen om zich een beeld te vormen van de gevoelens, gedachten en behoeften van anderen ook als daar weinig of geen concrete signalen voor beschikbaar zijn, om zich daarin te verplaatsen en om daar de eigen houding en communicatie op af te stemmen. Actieve luistervaardigheid, vragen stellen en doorvragen, niet alleen om de eigen beelden aan te scherpen en/of te toetsen, maar vooral ook om de ander te sterken in het gevoel 'gehoord' en 'serieus genomen' te worden.

### Ik sterkte (positie innemen, rechtop staan, assertief)

Het vermogen om een eigen positie op het midden van het speelveld in te nemen, op basis van eigen keuzes en overtuigingen, temidden van verschillende mensen en partijen met verschillende belangen, en om die positie waar nodig te bevechten zonder daarbij zichzelf, anderen of het contact met de ander onnodig te beschadigen. Tevens het vermogen om veiligheid te bieden door grenzen te stellen, grensoverschrijdend gedrag te benoemen en ter discussie te stellen en daarover zonedig ook confrontaties aan te gaan. Dit altijd met behoud en zo mogelijk juist het versterken van contact scherp in het vizier.

### Kritische zelfreflectie (mens ken u zelve en laat u kennen)

Het vermogen om de eigen drijfveren, het eigen handelen en de eigen mentale en fysieke gesteldheid (vitaliteit, veerkracht, energiereserves) kritisch te beschouwen, om daaruit gevolgtrekkingen te maken voor leerdoelen en eventuele steunverzoeken. Zien wat het eigen aandeel is in zaken die goed of minder goed verlopen. Daarbij het vermogen om in het proces van kritische zelfreflectie anderen te betrekken, die ander inzicht te geven in onder concreet gedrag liggende gevoelens, gedachten en behoeften en zich vervolgens ook open te stellen voor kritische vragen, opmerkingen en aanwijzingen.

### Sturen (leiden, begeleiden, autoriteit)

Het vermogen om het stuur in handen te nemen over eigen en soms andermans leven en omstandigheden. Het proces van beeld- en oordeelsvorming over allerlei zaken samen met anderen te doorlopen (communiceren, overleggen) en afmaken met een initiatief of besluit ('we zijn het er over eens dat...' of 'alle meningen gehoord hebbende besluit ik als volgt....'); het vermogen om de ander (de voor hem of haar gepaste) ruimte te bieden om zelfstandig invulling te geven aan de wijze waarop hij of zij gaat doen wat gedaan of bereikt moet worden; daarbij op enige afstand de vinger aan de pols te houden en zichtbaar inroepbaar zijn ('ik ben vlak achter je voor als je me nodig hebt').

### Bijstaan zonder overnemen (beroepsmatig altruïsme, betrokken, verantwoordelijk)

Het vermogen om de ondersteuningsbehoefte van de ander waar te nemen en als uitgangspunt te nemen voor het eigen handelen, om zich mede verantwoordelijk te maken voor het beoogde resultaat. Daarbij de hulpvrager zoveel mogelijk zelf aan het werk en aan het stuur laten. Zichzelf beperken tot coachen en adviseren en zich bewust zijn van welke eigen drijfveren en mogelijk 'beoogde beloningen' (een goed gevoel) een rol spelen bij de eigen hulpvaardigheid (zien waar die beloning de effectiviteit in de weg gaat staan).

### Ordering (methodisch denken en werken)

Het vermogen om zich te verbinden aan in gezamenlijkheid gemaakte afspraken en structuren die voortkomen uit (behandel-/begeleidings-) doelen, plannen en methoden. Daarbij de functionaliteit van afspraken centraal te stellen (geest boven de letter van de wet) en die functionaliteit te ontleen aan de belevingswereld van het kind (veiligheidsbehoefte op basis van structuur is voor kinderen doorgaans anders dan voor volwassenen en bovendien per kind verschillend).

### Samenwerken (gezamenlijk doel leidend maken)

Het vermogen om gezamenlijke belangen en resultaten 'leidend' te maken, zowel in het eigen handelen als in het handelen van samenwerkingspartners, daartoe bij te dragen aan heldere communicatie en aan een optimale inzet van betrokken partijen.

Copyright Vonk Competentie Expertise ([www.vonkcompetentieexpertise.nl](http://www.vonkcompetentieexpertise.nl))

Mits onder correcte en volledige bronvermelding (*J.P. Vonk, Vonk Competentie Expertise, Zwolle september 2009*), mag **de volledige inhoud van dit document** worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.



Het boek 'Neem nooit competente mensen aan' is gratis te downloaden (E-book) op [www.vonkcompetentieexpertise.nl](http://www.vonkcompetentieexpertise.nl)